

15. helluntain jälkeinen viikko, perjantai

Päivän epistola

(Gal. 4: 8 – 21)

”Veljet, silloin, kun ette vielä tunteneet Jumalaa, te palvelitte jumalina sellaisia, jotka eivät mitään jumalia ole. Mutta nyt te tunnette Jumalan, ja ennen kaikkea Jumala tuntee teidät. Kuinka te nyt jälleen turvaudutte noihin heikkoihin ja surkeisiin alkuvoimiin? Aiotteko jälleen alistua niiden orjiksi? Te pidätte tarkoin silmällä päiviä, kuukausia, juhla-aikoja ja määrävuosia. Pelkään pahoin, että olen tehnyt teidän takianne turhaa työtä. Pyydän teitä, veljet: tulkaa sellaisiksi kuin minä olen, koska minäkin olen tullut samanlaiseksi kuin te. Ette te ole minua millään tavoin loukanneet. Tiedätte, että julistin teille ensimmäisen kerran evankeliumia sairastumiseni vuoksi. Vaikka ruumiillinen tilani pani teidät koetukselle, ette halveksineet ettekä inhonneet minua vaan otitte minut vastaan kuin Jumalan enkelin, kuin Kristuksen Jeesuksen. Missä teidän riemunne ja innostuksenne nyt on? Voin todistaa teistä, että olisitte silloin antaneet minulle vaikka silmät päästänne, jos se olisi ollut mahdollista. Onko minusta siis tullut teidän vihamiehenne, kun sanoin teille totuuden? Nuo toiset koettavat innokkaasti vaikuttaa teihin, mutta heidän intonsa ei ole oikeaa. He tahtovat erottaa teidät meistä, jotta te intoutuisitte kannattamaan heitä. Into on hyvä, jos asia on hyvä – näin aina eikä vain silloin kun minä olen luonanne. Rakkaat lapseni, teidän vuoksenne minun on jälleen kärsittävä synnytystuskia, kunnes Kristus saa muodon teissä. Kunpa voisin olla nyt luonanne ja löytää oikean äänenävyyn! En tiedä, mitä teille tekisin. Te, jotka tahdotte elää lain alaisuudessa, vastatkaa: ettekö kuule, mitä laki sanoo?”

”Kun ette vielä tunteneet Jumalaa” osoittaa, että galatalaiset olivat olleet pakanoita. He palvelivat epäjumalia ja olivat näiden orjia. ”Mutta nyt te tunnette Jumalan, ja ennen kaikkea Jumala tuntee teidät.” Jumalan tunteminen ei ole niinkään galatalaisten ansiota, vaan Jumalan ansiota. Jumala itse ilmaisee itsensä ja toimii suhteessa ihmisiin. Tämä käy ilmi jo Vanhan testamentin kirjoituksissa (1. Moos. 18: 19, Aamos 3: 2, Jer. 1: 5, Ps. 139). ”Aiotteko jälleen alistua niiden orjiksi.” Galatalaiset olivat tekemässä virheen: he olivat vapautuneet pakanallisista epäjumalista, mutta nyt osa aikoi noudattaa enkelien tuomaa juutalaista lakia.

”Te pidätte tarkoin silmällä päiviä, kuukausia, juhla-aikoja ja määrävuosia” viittaa juutalaisen kalenterin noudattamiseen. Päivä tarkoittaa sapattia ja sovintopäivää, juhla-ajat juutalaista pääsiäistä ja helluntaita ja vuodet sapattivuotta. Paavali ei näe tarpeellisena, että pakanakristityt viettävät juutalaisia juhlia. ”Pelkään pahoin, että olen tehnyt teidän takianne turhaa työtä” ei kerro täydellisestä

kääntymyksestä juutalaisuuteen, vaan suuresta mahdollisuudesta siihen. Näitä ihmisiä ei ole vielä menetetty, vielä on toivoa heidän pelastuksestaan. Mutta se edellyttää muutosta heidän toiminnassaan. Vanhan testamentin juhlat ennakoivat Uuden testamentin tapahtumia ja Kirkon juhlia. Juutalaisten pääsiäisestä (Egyptin orjuudesta vapautuminen tai sananmukaisesti kuoleman ohi kulkeminen) tuli Kristuksen ylösnousemisen juhla ja helluntaista (lain antaminen) tuli Pyhän Hengen laskeutumisen juhla. Näin kalenteri uudistettiin uudistetulle Jumalan kansalle.

Sitten Paavali rauhoittaa tilannetta. Aikaisemmin hän moitti galatalaisia. Nyt hän kutsuu heitä sanalla ”veljet”. Samalla hän antaa itsensä esimerkiksi, millainen kristityn tuli olla. Nykypäivänä itsensä antaminen esimerkiksi tuntuu oudolta mutta Paavalin aikana se oli yleistä filosofian opettajien keskuudessa. ”Minäkin olen tullut samanlaiseksi kuin te” kertoo, että Paavali on vapaa juutalaisesta laista ja rupesi julistamaan evankeliumia pakanoille. Nyt hän pyytää, että galatalaiset olisivat samanlaisia kuin hän itse, siis ottaisivat mallia hänestä, niin kuin hän ottaa mallia Kristuksesta. Toimintatapa on viisas, Paavali ei ainoastaan teoreettisesti kerro juutalaistumisen vaaroista, vaan jakaa oman kokemuksensa siitä, miten tällaisesta liiallisesta juutalaisen lain noudattamisesta voi päästä pois. Tähän galatalaisten on helppo samaistua.

Paavalin julistaessa evankeliumia Galatiassa häntä kohtasi tuskaa tuottanut tuntematon sairaus. Varhaisessa kirkossa esitettiin, että Paavali oli kärsinyt häntä kohdanneesta vainosta. ”Ensimmäisen kerran” voi tarkoittaa sitä, että Paavali oli käynyt useamman kerran galatilaisten luona ennen tämän kirjeen kirjoittamista. Apostolien tekojen kirjan mukaan Paavali oli Galatian alueella kaksi kertaa (vrt. Ap.t. 16: 6; 18: 23). ”Vaikka ruumiillinen tilani pani teidät koetukselle” ilmaisee taudin (kärsimyksen) olleen jollain tavalla inhottava galatalaisille. Se on voinut johtua siitä, että tuona aikana ajateltiin pahojen henkien aiheuttavan sairauksia. ”Otitte minut vastaan kuin Jumalan enkelin” ei tarkoita tässä viestintuojaa vaan taivaan enkeliä. ”Olisitte silloin antaneet minulle vaikka silmät päästänne” osoittaa galatalaisten innostusta evankeliumin sanomaa kohtaan. Mutta tilanne oli muuttunut toisenlaiseksi. Joskus on ajateltu, että Paavalilla olisi ollut jokin silmäsairaus, mutta tämä tulkinta on todennäköisesti väärä.

”Onko minusta siis tullut teidän vihamiehenne, kun sanon teille totuuden”? Paavali pelkää, että hän varoittaessaan juutalaismielisistä aiheuttaisi riidan hänen ja heidän välilleen. ”Nuo toiset” tarkoittaa Paavalin vastustajia. ”He tahtovat erottaa teidät meistä, että te intoutuisitte kannattamaan heitä.” Näiden juutalaistajien tarkoituksena oli saavuttaa arvovaltainen asema jo johdattaa ihmisiä pois seurakunnan yhteydestä. Paavali ei mainitse, keitä he ovat.

Paavalin ollessa Galatiassa nämä olivat innokkaita uskon asioissa. Paavalin poissaolo on aiheuttanut nykytilanteen. Ulkopuolinen taho sai vapaasti toimia ja tuhota seurakuntaa. Seurakuntalaisten tulisi toimia oikein, vaikka Paavali on poissa seurakunnasta.

”Rakkaat lapseni, teidän vuoksenne minun on jälleen kärsittävä synnytystuskia.” Tällä vertauskuvalla Paavali kertoo apostolisen työnsä aktiivisuudesta. Paavalin rakkaus galatalaisia kohtaan saa suorastaan äidillisiä piirteitä. Hän usein kutsuu perustamiensa seurakuntien jäseniä ”lapsikseen” (vrt. 1. Kor. 4: 14; 2. Kor. 6: 13; 1. Tess. 2: 11). ”Kunnes Kristus saa muodon teissä” on Paavalin päämäärä, galatalaisten tulee noudattaa Kristuksen antamaa esimerkkiä. Heidän on palattava oikealle tielle.

”Ettekö kuule, mitä laki sanoo?” Tässä yhteydessä laki ei tarkoita juutalaista lakia sillä tavoin, kuin muualla Paavalin kirjeissä eli kaikkia viittä Mooseksen kirjaa. Nyt laki tässä yhteydessä tarkoittaa ensimmäistä Mooseksen kirjaa. Tämä käy ilmi tämänpäiväisen tekstimme jälkeen jatkuvassa tekstissä, jossa Paavali tuo esimerkin ensimmäisestä Mooseksen kirjasta.

Tulkittaessa tätä tekstiä Kirkko näkee siinä opetuksen, millainen papin tulisi olla. Tässä mainitun Vanhan testamentin Jumalan enkelin nähdään olevan Kristus ennen Hänen tuloaan ihmiseksi. Pappi on Kristuksen ilmentymä, mutta hän ei ole identtinen Kristuksen kanssa eikä ole välittäjä Kristuksen ja kristityn välillä. Kuten Paavalin, papin on ansaittava seurakuntalaistensa rakkaus ja kohdattava mahdollinen vastakkainasettelu seurakuntalaisten puolelta. Todellinen pappi etsii seurakuntalaisilleen hengellistä kasvua, jumaloitumista, jopa silloin, kun nämä eivät halua kuulla totuutta.

Päivän evankeliumi

(Mark. 6: 45 – 53)

”Siihen aikaan Jeesus käski opetuslasten nousta veneeseen ja mennä edeltäkäsien vastarannalle Betsaidaan sillä aikaa kun hän lähettäisi väen pois. Jätettyään hyvästit hän meni vuorelle rukoilemaan. Illan tullessa vene oli keskellä järveä ja Jeesus yksin maissa. Hän näki, että opetuslapsilla oli täysi työ soutaa vastatuuleen. Neljännen yövartion vaiheilla hän tuli vettä pitkin kävellen heitä kohti ja aikoi mennä heidän ohitse. Kun he näkivät hänen kävelevän vettä pitkin, he luulivat häntä aaveeksi ja rupesivat huutamaan. Kaikki he näkivät hänet ja säikähtivät. Mutta samassa Jeesus jo puhui heille: ”Pysykää rauhallisina, minä tässä olen. Älkää pelätkö.” Hän nousi veneeseen heidän luokseen, ja tuuli tyyntyi. Opetuslapset olivat hämmästyksestä suunniltaan. Sekään, mitä leiville tapahtui, ei ollut avannut heidän silmiään. Niin paatuneet heidän sydämensä olivat. Päästyään järven yli he tulivat rantaan Gennesaretissa.”

Sama kertomus löytyy Matteukselta (Matt. 14: 22 – 33) sekä Johannekselta (Joh. 6: 16 – 21). Evankeliumeista Markuksen kertomus on selvimmin kertomus Jumalan ilmestymisestä.

Opetuslasten päämäärä oli soutaa Betsaidaan, Gennesaretin järven koillisrannalle. He kuitenkin päätyvät rantaan Gennesaretissa, joka on järven luoteisrannalla. Jeesuksen vetäytyminen ravitsemusihmeen jälkeen rukoilemaan ennen kävelemistä vetten päällä tuo esille Hänen voimansa lähteen: Isän Jumalan.

”Keskellä järveä” ei pidä ymmärtää maantieteellisesti. Se tarkoittaa tässä yhteydessä ”kauempana rannasta”. Vastatuuli ei ole nyt samassa asemassa, kuin kertomuksessa myrskyn tyyntymisestä (Mark. 4: 35 – 41), mutta aiheutti kuitenkin opetuslapsille hankaluuksia. Neljännen yövartion aika on kello kolmesta kello kuuteen (aamuyö).

”Hän tuli vettä pitkin kävellen” merkitsee veden päällä kävellen (ei rannalla vedessä). Jo tämä erottaa Hänet tavallisista ihmisistä. Vanhan testamentin kuvauksia Jumalasta kävelemässä vetten päällä on Jobin kirjassa (Job 9: 8, 38: 16). ”Ja aikoi mennä heidän ohitse” yhdistää tämän kertomuksen siihen, miten Mooses kohtaa Jumalan (2. Moos. 33: 19, 22; 34: 6) ja miten profeetta Elia kohtaa Jumalan (1. Kun. 19: 11). Jumalan ohi kulkeminen löytyy myös profeetta Aamoksen teksteistä (Amos 7: 8; 8: 2). Jeesuksen ”kulkeminen ohitse” oli tarkoitettu helpottamaan opetuslasten asemaa vastatuulella.

”Minä tässä olen” ilmaisee Jeesuksen jumaluuden. Samoilla sanoilla Jahve ilmaisi itsensä Vanhassa testamentissa (2. Moos. 3: 14, 5. Moos. 32: 39, Jes. 41: 4; 43: 10). Nimi Jahve on suomeksi: Minä olen. Tämä erottaa Hänet kaikesta muusta. Hän on aina ollut olemassa. Kaikki muut ovat luotuja, näin niillä on alku.

Markus kuvaa opetuslapset niin, että heillä oli paatunut sydän. Vaikka vähän aikaisemmin Jeesus oli ruokkinut viisituhatta miestä, opetuslapset eivät vielääkään ymmärtäneet, kuka Jeesus on.

Merellä kulkemisesta on Markuksella kaksi eri kertomusta. Ensimmäisessä kertomuksessa Jeesus on mukana ja tyyntyttää myrskyn (Mark. 4: 35 – 41). Nyt Hän ei ole opetuslasten kanssa veneessä. Kirkko ymmärtää, että tällä toiminnalla Jeesus vahvistaa opetuslasten uskoa Häneen. Vaikka Hän ei olekaan näkyvästi mukana, niin Hän on kuitenkin heidän mukanaan elämän myrskyissä.